

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ ПОСТАЧАННЯ НА ОСНОВІ ТЕНДЕРНИХ ПРОЦЕДУР

Криза неплатежів стала сьогодні основною проблемою вітчизняної економіки, її прояви різноманітні. Покупці, даючи угоди закупівлі, не прогнозують свої фінансові можливості; постачальники, попередньо отримавши оплату за продукцію і надання послуг, не виконують своїх зобов'язань; банки затримують розрахунки за наявних коштів клієнтів, затягують строки здійснення платіжні, операцій, не забезпечують дисципліни розрахунків. Особливо зазначені втрати від розрахунково-платіжної кризи несуть підприємства, які мають справу із продукцією з коротким строком зберігання.

Класична економічна криза характеризується перевиробництвом товарів порівняно з платоспроможним попитом, падінням рівня цін, скороченням обсягів виробництва, масовим банкрутством тощо. В Україні спостерігається відсутність державного та банківського контролю у розрахунково-платіжній сфері, а також немає незалежного контролю за дисципліною розрахунків. Крім того, низькою або й зовсім відсутньою є відповідальність учасників розрахункового процесу.

Однією з основних та вагомих елементів використання фінансових ресурсів є придбання товарів та послуг шляхом здійснення публічних закупівель. Підприємства комунальної власності зобов'язані чітко та обґрунтовано формулювати свої потреби у відповідних товарах і послугах для свого результативного функціонування, показувати їх вартість державі. Державні закупівлі є одним із основних факторів впливу на розмір бюджету держави, тому процес їх здійснення має бути чітко організованим, контрольованим та правильно обліковуватись підприємствами. На сучасному етапі державні підприємства допускають порушення при здійсненні публічних закупівель матеріалів та послуг і мають особливості відображення їх в обліку. Відповідно до цього, дослідження особливостей обліку державних закупівель на сьогодні є досить актуальним [3].

До недавнього часу в Україні працювала нормативно-правова та інституційна база, що регулювала «паперові» процедури державних закупівель. Однак, як свідчить практика, формальна відповідність українського законодавства не гарантувала прозорих, ефективних і справедливих процедур закупівель, а також не сприяла вирішенню найголовнішої проблеми у сфері державних закупівель – викоріненню системної корупції. У зв'язку з цим державою був взятий курс на реформування державних закупівель шляхом запровадження системи електронних торгів.

Також варто зазначити, що державне регулювання процесу здійснення публічних закупівель відбувається набагато швидшими темпами. Так, на зміну Закону України «Про здійснення державних закупівель» від 20.04.2014 р. № 1197-VII, прийшов новий Закон України «Про публічні закупівлі» від 25.12.2015 р. № 922-VIII (далі – Закон «Про публічні закупівлі»).

Основною метою нового закону є забезпечення ефективного та прозорого здійснення закупівель, створення конкурентного середовища у сфері публічних закупівель, запобігання проявам корупції у цій сфері, розвиток добросовісної конкуренції. Найголовнішою новацією Закону «Про публічні закупівлі» стала практично повна автоматизація процесу проведення тендерних закупівель, яка забезпечує їхню прозорість та доступність, що дозволяє зменшити чисельність прихованих махінацій у відповідній сфері.

Предмети публічних закупівель, відповідно є об'єктами бухгалтерського обліку комунальних підприємств, які повинні пройти всі його стадії. Предмет закупівлі – товари, роботи чи послуги, що закуповуються замовником у межах єдиної процедури закупівлі, щодо яких учасникам дозволяється подавати тендерні пропозиції або пропозиції на переговорах (у разі застосування переговорної процедури закупівлі). Предмет закупівлі визначається замовником у порядку, встановленому Уповноваженим органом [1].

Економічна сутність поняття «державні закупівлі», полягає в наступному: «державні закупівлі – це процес замовлення державними органами товарів (робіт, послуг), необхідних для їх повного та ефективного функціонування, за оголошеними умовами конкурсу, які передбачають виконання всіх поставлених замовниками умов для учасників торгів у рамках добросовісної конкуренції з метою забезпечення ефективності та максимальної економії державних коштів».

Товари та послуги, що закуповуються замовником з року в рік, як правило, є типовими. Тому, основне завдання замовника, – вірно визначитися з конкретними предметами закупівлі, відповідно до встановленого «Порядку визначення предмету закупівлі», затвердженого наказом Міністерством економічного розвитку від 17.03.2016 р. № 454. Одночасно з визначенням предмета закупівлі йде робота з визначення конкретних технічних вимог до нього, а також кваліфікаційних вимог до потенційних постачальників [2]. Кошторис, програма та план використання коштів є основними плановими документами, які надають повноваження замовникам на отримання коштів і здійснення видатків, визначають обсяги та напрямки спрямування коштів.

На ринку публічних закупівель усі знають, що чим більше учасників візьме участь в тендері, тим кращою буде фінальна ціна. В свою чергу, найперше, що роблять закупівельники, щоб залучити постачальників - це зазначають в тендерній документації достатньо привабливу резервну ціну. Зазвичай це середнє значення цінових пропозицій потенційних учасників тендеру. Не зважаючи на необхідність зацікавити постачальників, мало який закупівельник наважується ставити резервну ціну вищу за середнє значення цінових пропозицій, оскільки це може викликати підвищений інтерес керівництва, державних аудиторів та пильної громадськості.

Формат аукціону прийнятий в Україні - аукціон, який складається з нульового сліпого раунду та трьох раундів динамічного аукціону є явищем екзотичним і ще мало дослідженим наукою. Наразі відомо, що з точки зору закупівельника, аукціон ProZorro забезпечує гірший результат ніж однораундовий сліпий аукціон першої ціни, але кращий результат ніж динамічний англійський аукціон.

Список використаних джерел

1 Про публічні закупівлі: закон України від 25.12.2015р. № 922-VIII: [Електронний ресурс] – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/922-19 – Назва з екрану. 5.

2. Порядок визначення предмета закупівлі: наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 17.03.2016 р. № 454: [Електронний ресурс] – Режим доступу: [http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/ ru/z0448-16](http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/ru/z0448-16) – Назва з екрану.

3. Тополенко Н.М. Мартинюк О.М. Особливості здійснення обліку публічних закупівель в бюджетних установах. *Бухгалтерський облік, аналіз та аудит*. Вип. 2. 2016 С. 319-323 [Електронний Ресурс] – Режим Доступу <https://Chmnu.Edu.Ua/Wp-Content/Uploads/2019/07/Topolenko-N.-M..Pdf>